

Het gebed van de vendelier

Al sinds mensenheugenis zien we bij belangrijke gebeurtenissen de vendeliers van het Maren-Kesselse Gilde St.-Lambertus hun vendelgroet brengen. Een prachtig schouwspel waar veel meer achter schuilgaat dan je zo op het eerste gezicht zou vermoeden. Elke beweging heeft namelijk een betekenis, en maakt deel uit van een gebed. In 2010 was onze heemkundekring te gast in Maren-Kessel waar de Gildebroeders ons gastvrij ontvingen in hun eigen onderkomen aan de Pastoor Roesweg. Boeiend vertelden ze over hun historie en de betekenis van het Gilde door de eeuwen heen.

Een van de meest indrukwekkende onderdelen van de avond was de demonstratie van de vendeliers, waarbij erelid en voormalig hoofdman Jan van Oorschoot de betekenis uitlegde van elke handeling. Hieronder drukken we het vendeliersgebed af, waarbij steeds als eerste de handeling wordt beschreven en daarna de betekenis ervan.

Corné Steenbekkers, hoofdvendelier (links) en Jan van Oorschoot, voormalig hoofdman thans erelid.

De Hoofdman commandeert:

Vendeliers, staat gij aangetreden....

Presenteer het vaandel....

Neig vaandel....

Zwaai het vaandel voor God, Koningin en Vaderland

1. Het ronddraaien boven het hoofd betekent:

• *Vendelzwaaiers, stoere knapen, hou je kloek en sterk in de strijd die komen gaat.*

• Denk er aan, dat gij zijt de strijders voor het recht en de vrijheid, die zult zorgen dat de vlag nooit bezoedeld zal worden, zoals de vlag van het edele Brabant de eeuwen door nooit bezoedeld is door verkeerde daden.

Onze grote Hertog Jan de 1^e heeft in 1288 in de slag bij Woerden aan de Rijn, het voorbeeld gegeven van edelmoedigheid tegenover zijn vijanden. Volg hem na, zoals wij zijn strijdkreet zullen navolgen van: Het edele Brabant were di.

2. Als de vlag rond gegooid wordt in de hals betekent dit:

• *Weer je eigen geducht, al kost het ook je kop (vlag).*

• Ja, weer je eigen geducht en laat zien, waartoe het oude Brabant in staat is. Weer je eigen om te laten zien, dat het Brabantse volk nog dezelfde idealen heeft van honderden jaren geleden.

De Christelijke idealen, waarvoor gevochten moet worden en waarvoor het waard is de kop te wagen, als het niet anders kan.

3. Nu draait de vlag om de lendenen.

• *Geef aan dit werk je lijf, je kracht en desnoods je leven.*

• Geef je forse mankracht, die door de stevigheid van je lendenen wordt uitgedrukt. Laat de vlag om je lendenen draaien ten teken dat de krijgsman zijn lendenen omgordt met het zwaard, om te strijden voor het recht en de vrijheid.

4. De vlag draait om de knieën:

- *Hou je leden lenig, opdat je steeds kunt knielen.*
- Want denk eraan, dat een Christenstrijder altijd zo moet vechten, dat hij kan blijven knielen, om Gods zegen over zijn strijd te kunnen afsmeeken, een strijder die kan knielen voor God, zal altijd voor een rechtvaardige zaak durven strijden.

5. Om de enkels:

- *Laat de vlag steeds draaien, maar hou ze schoon en rein.*
- Schoon en rein moet de vlag blijven, ook al draait ze laag over de grond. De vlag is gewijd door een priesterhand en Gods zegen is afgesmeekt over deze vlag. Omdat de strijder voor God en Vaderland, die door de nood gedwongen wordt te vechten en bloed te vergieten geen lage dingen mag doen, daarom moet ook de zwaaijer van de vlag rein zijn.

'Schoon en rein moet de vlag blijven, ook al draait ze laag over de grond.'

Nu komt de tweede ronde:

6. De vlag wordt boven het hoofd rond gegooid in de hand.

- *St.-Lambertus, U wíl ik verheerlijken en doen wat ik kan, want hoog zijt gij verheven.*
- Patroon van ons gilde, gij waart een strijder, eerst voor een wereldse, later voor een Hemelse vorst. Waart gij eerst al hoog in aanzien, hoe onsterfelijker is Uw roem geworden, toen gij streed voor God. Door het rondgooien in de hand wilt gij laten zien, hoe gij aardse glorie hebt verwisseld voor hemelse.

7. Als de knop in de hals wordt gelegd en het gezicht schuin opwaarts is gericht:

- *Ik zie naar de hemel, O Heer, want U wil ik verheerlijken.*
- Als wij ons gezicht hemelwaarts heffen, O Heer, willen wij dit doen in het besef: dat wij kinderen zijn, die bestemd zijn eenmaal de Hemel te verwerven. Als gij het onrecht en het kwaad bestrijdt, dan doen wij dit, omdat gij de vijand zijt van alle kwaad.

8. In machtige slagen wordt nu de vlag achter de rug door gehaald.

- *Van alle kanten wordt ik nu aangevallen (vlug).*
- De vijand zal mij geen rust gunnen en proberen mij te overwinnen. Maar als hij mij van achteren aanvalt, zal ik hem met machtige slagen van mij afweren. Rustig en vast ligt de vlag in mijn handen.

9. Nu wordt de vlag achter de knieën doorgehaald.

- *De vijand probeert me op de knieën te krijgen.*

- Met alle middelen wil hij mij dwingen ontrouw te worden aan de vlag. Hij wil mij en de vlag vernederen. Maar voor mijn oog rijst het beeld van de vlag, schoon en smetteloos rein. Hoog en verheven moet zij wapperen.

Het jonge korps tamboers begeleidt de vendeliers.

10. Achter de enkels wordt nu de vlag doorgehaald.

- *De vijand drukt mij diep teneer.*
- Want zwaar is de druk die hij op mij uitoefent. Krom gebukt sta ik onder zijn kracht, maar de vlag afgeven of te laten vernederen, dat nooit. Diep zal ik buigen, omdat het moet en ik niet anders kan. Eens zal de vlag echter rein en onbesmet weer hoog boven de hoofden zwaaien.

11. De vlag draait nu achtereenvolgens om een been, knie en enkel

- *Maar ik zal me staande houden, al is het op een been.*
- Laat de vijand proberen wat hij wil. Laat hem aanvallen en trachten me te vernietigen. Ook op een been sta ik mijn man. Ik zal niet wijken en de vlag zal blijven draaien. Ik zal mijn eed gestand doen en mij tot het uiterste verdedigen.

12. Nu wordt de vlag vastgekneld in de knieholte van de knie.

- *Ik maak alleen mijn handen vrij en ga voor niets opzij.*
- Laat de vijand maar vechten. Ik tart hem. Mijn jonge lichaam is gehard, mijn kracht is groot. Als hij dacht mij te overwinnen zal ik laten zien, dat ik hem niet vrees. Mijn krachten zijn niet uitgeput. En om hem dit te tonen zal ik hem laten zien, dat ik zonder mijn handen mijn vlag weet te verdedigen.

13. De vlag komt te balanceren op de voet.

- *Bijna liet ik de vlag vallen, maar mijn voet kon deze nog grijpen.*
- Hoe plotseling kan het ongeluk ere mens verrassen. Nu heeft mijn tegenwoordigheid van geest me nog gered. Maar hoe weinig scheelde het, of ik had eerloos de vlag laten vallen, mede door eigen schuld. Hoe zou ik de grote strijder voor het recht onder ogen hebben durven komen, omdat door mijn onachtzaamheid de vlag besmeurd was.

14. Nu treedt de vendelier over de vlag.

- *De vijand probeert me de vlag af te nemen.*
- Nu de vijand mij en de vlag niet tegelijk kan overwinnen, probeert hij de vlag alleen te grijpen om mij als eerloze, die niets meer heeft om te vechten, te vernietigen. Maar zo gemakkelijk zal dat niet gaan. Ik zal zijn tussen de vlag en hem, tussen het goede en het kwade en de vlag zal blijven draaien.

15. De slagen worden steeds zwaarder en moeilijker. De vlag wordt om de lendenen gegooid en dan opgevangen.

- *De strijd wordt zwaar, ik heb hulp nodig.*
- Laat de vijand dan nooit af: Hoe lang heb ik al gevochten en de vlag door alle gevaren heen gebracht. Maar hoe lang kan dit nog duren. Weet hij dan nooit van ophouden. Is de mens dan gedoemd om eeuwig te strijden zonder rust te krijgen. Moet op de duur de sterkste niet vallen als hij alleen staat. Weer begint de vijand me teneer te drukken, zwaarder dan ooit. Wie kan mij helpen?

16. Nu komt de knielslag en wordt bet vendelen een smeekgebed.

- *Patroonheilige, help me. Ik kan bijna niet meer. Ik wil mijn leven geven, maar help mij.*
- St. Lambertus weest gij mijn voorspraak voor God. Gij, die gevochten hebt voor Gods banier. Mijn menselijke krachten zijn ten einde. Ik wil mijn leven geven voor de vlag, maar weest gij mijn voorspreker bij God, als het zover zou komen. (langzaam)

17. De vendelier valt op de knieën.

- *Mijn Heer en mijn God, geef mij Uw zegen en kracht*
- *Mijn God, de vijand heeft mij op de knieën gekregen, maar overwonnen heeft hij mij nog niet. Nog is de vlag in mijn handen, nog heb ik ze kunnen bewaren voor U. Smetteloos en rein is zij gebleven. Maar als Gij mijn leven redden wilt, help me dan. (langzaam)*

18. Nu staat de vendelier rechtop, de vlag wordt op de vuist gelegd en opgegooid ten teken van de overwinning en grote blijdschap.

- *God Door Uw steun heb ik overwonnen*
- *Wat kan een mens zonder hulp van God en zijn Heilige doen? Heel zijn leven is een strijd tegen het kwaad en de mens zal altijd verliezen, als de hemel hem niet zijn hulp verleende.*

19. De vlag wordt opgerold.

- *De strijd is gestreden, Het werk is gedaan. De zegen is ons.*

Het vendelen of vendelzwaaien is al eeuwen een element van het Brabantse volksleven en is daaruit niet meer weg te denken. Elke vendelier heeft het gebed geleerd van iemand die ouder was dan hij. Op zijn beurt zal hij zijn kennis doorgeven aan de jongere generatie. De voorouders deden het, de gildebroeders van vandaag doen het en ook hun nazaten zullen deze traditie ongetwijfeld voortzetten!

Het gilde St-Lambertus werd opgericht in 1526. De foto hiernaast werd in 1923 gemaakt voor café De Werd in oud Maren. Tegenwoordig telt het gilde vijftig leden, dertig ondersteunende leden en vijfendertig 'vrienden van het gilde'. Men beschikt over een eigen gildehuis aan de Pastoor Roesweg in Maren-Kessel, dat op 18 september 2010 feestelijk in gebruik werd genomen.